

Tuote : Motor Starter
Ref.Nr.: BDS000031_9_20130724

Päiväys : 24.07.13 Version : 2.0
Versio : BDS000031_20110909

KOHTA 1: Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

1.1 Tuotetunniste

Motor Starter
Aerosoli

1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella

Autonhoitotuotteet

Kansalliset tiedot	(FI) Suomi
Toimialakoodi (TOL):	452
Käyttötarkoituskoodi (UC62):	55: Muut kemikaalit , Kemikaalia voidaan käyttää yleiseen kulutukseen.

1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot

Clas Ohlson Oy
Magistratsporten 4a
00240 Helsinki
Finland
Tel.: 020 111 22 22
Fax.:
E-mail : info@clasohlson.fi

Tytäryhtiöt		Tel	Fax
CRC Industries Finland Oy	Asemanrinne 13, 08500 Lohja	+358/(19)32.921	+358/(19)383.676
CRC Industries France	6, avenue du marais, C.S. 90028, 95102 Argenteuil Cedex	01.34.11.20.00	01.34.11.09.96
CRC Industries Deutschland GmbH	Südring 9, D-76473 Iffezheim	(07229) 303.0	(07229)30 32 66
CRC INDUSTRIES IBERIA S.L.U.	GREMIO DEL CUERO-PARC.96, POLIGONO INDUSTRI. DE HONTORIA, 40195 SEGOVIA	0034/921.427.546	0034/921.436.270
CRC Industries Sweden	Kryptogatan 14, 431 53 Mölndal	0046/31 706 84 80	0046/31 27 39 91

1.4 Häät puhelinnumero

CRC Industries Europe, Belgium: Tel.: +32(0)52/45.60.11 (toimistoaikoina)
Suomi/Finland: +358-9-471 977 (Myrkytystietokeskus)

KOHTA 2: Vaaran yksilöinti

2.1 Aineen tai seoksen luokitus

Tuote :	Motor Starter	Päiväys	24.07.13 Version : 2.0
Ref.Nr.:	BDS000031_9_20130724	Versio	BDS000031_20110909

Luokitus asetus (EY) N:o 1272/2008

Fysikaalinen:	Aerosoli, kategoria 1 Erittäin helposti syttyvä aerosoli. Painesäiliö: Voi revetä kuumennettaessa.
Terveydellinen:	silmä-ärsytys, kategoria 2 Ärsyttää voimakkaasti silmiä. Elinkohtainen myrkyllisyys ? kerta-altistuminen, kategoria 3 Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
Ympäristövaara :	Vesiympäristölle vaarallinen, krooninen kategoria 3 Haitallista vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.
Muut tiedot :	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua. Saattaa muodostaa räjähtäviä peroksiedeja.

Luokitus 67/548/EEC tai 1999/45/EC:

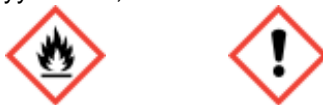
Terveydellinen:	R66: Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua. R67: Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
Fysikaalinen:	R19: Saattaa muodostua räjähtäviä peroksiedeja. ERITTÄIN HELPOSTI SYTTYVÄ
Ympäristövaara :	R52/53: Haitallista vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

2.2 Merkinnät

Asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukainen merkintä

Tuotetunniste:	Sisältää: dietyylieetteri; eetteri
-----------------------	---------------------------------------

Varoitusmerkki (-merkit):

Huomiosana:	Vaara
Vaaralauseke (-lausekkeet):	H222 : Erittäin helposti syttyvä aerosoli. H229 : Painesäiliö: Voi revetä kuumennettaessa. H319 : Ärsyttää voimakkaasti silmiä. H336 : Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta. H412 : Haitallista vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.
Turvalauseke (-lausekkeet):	P102 : Säilytä lasten ulottumattomissa. P210 : Suojaa lämmöltä, kuumilta pinnoilta, kipinöiltä, avotulelta ja muilta sytytyslähteiltä. Tupakointi kielletty. P211 : Ei saa suihkuttaa avotuleen tai muuhun sytytyslähteeseen. P251 : Ei saa puhkaista tai polttaa edes tyhjänä. P261 : Vältä pölyn/savun/kaasun/sumun/höyryn/suihkeen hengittämistä. P271 : Käytä ainoastaan ulkona tai tiloissa, joissa on hyvä ilmanvaihto. P410/412 : Suojaa auringonvalolta. Ei saa altistaa yli 50°C/122°F lämpötiloille. P501-2 : Hävitä sisältö/pakkaus valtuutetussa jätteenkäsittelypisteessä.
Vaarallisuutta koskevat lisätiedot:	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua. Saattaa muodostaa räjähtäviä peroksiedeja.

Tuote : Motor Starter
Ref.Nr.: BDS000031_9_20130724

Päiväys
Versio

24.07.13 Version : 2.0
BDS000031_20110909

2.3 Muut vaarat

Ei

KOHTA 3: Koostumus ja tiedot aineosista

3.1 Aineet

Ei sovelleta.

3.2 Seokset

Vaarallinen aine	CAS-nro	EC-nr	w/w %	symboli	R-lauseke*	Huomaus
Propaani	74-98-6	200-827-9	25-50	F+	12	B
pentaani	109-66-0	203-692-4	<25	F+,Xn,N	12-51/53-65-66-67	A
dietyylieetteri; eetteri	60-29-7	200-467-2	10-25	F+,Xn	12-19-22-66-67	A
asetoni	67-64-1	200-662-2	5-10	F,Xi	11-36-66-67	A

Explanation notes

A : aineet, joille yhteisössä on säädetty työperäisen altistuksen raja-arvo

B : aineet, joille on määritetty kansallinen, työperäisen altistuksen raja-arvo

Vaarallinen aine	Rekisteröintinumero	CAS-nro	EC-nr	w/w %	Vaaraluokka ja vaarakategoria	Vaaralauseke	Huomaus
Propaani		74-98-6	200-827-9	25-50	Flam. Gas 1, Press. Gas	H220	B
pentaani	01-2119459286-30	109-66-0	203-692-4	<25	Flam. Liq. 2, Asp. Tox. 1, STOT SE 3, Aquatic Chronic 2	H225,H304,H336,H411	A
dietyylieetteri; eetteri		60-29-7	200-467-2	10-25	Flam. liq. 1, Acute Tox. 4, STOT SE 3	H224,H302,H336	A
asetoni	01-2119471330-49	67-64-1	200-662-2	5-10	Flam. Liq. 2, Eye Irrit. 2, STOT SE 3	H225,H319,H336	A

Explanation notes

A : aineet, joille yhteisössä on säädetty työperäisen altistuksen raja-arvo

B : aineet, joille on määritetty kansallinen, työperäisen altistuksen raja-arvo

(*lausekkeiden teksti on kohdassa 16)

KOHTA 4: Ensiaputoimenpiteet

4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus

Roiskeet silmiin :

JOS KEMIKAALIA JOUTUU SILMIIN: Huuhto huolellisesti vedellä usean minuutin ajan. Poista piilolinssit, _edical voi tehdä helposti. Jatka huuhtomista. Jos silmä-ärsytys jatkuu: Hakeudu lääkäriin.

Iho :

Riisu ja pese saastunut vaatetus ennen uudelleenkäyttöä. JOS KEMIKAALIA JOUTUU IHOLLE: Pese runsaalla vedellä ja saippualla. Jos ilmenee ihoärsytystä: Hakeudu lääkäriin.

Hengitys :

JOS KEMIKAALIA ON HENGITETTY: Siirrä henkilö raittiiseen ilmaan ja varmista vaivaton hengitys.

Tuote :	Motor Starter	Päiväys	24.07.13 Version : 2.0
Ref.Nr.:	BDS000031_9_20130724	Versio	BDS000031_20110909

Nieleminen : Ota yhteys MYRKYTYSTIETOKESKUKSEEN tai lääkäriin, jos ilmenee pahoinvointia.
Ei saa oksennuttaa, mikäli tuotetta on nieltä, vaan hakeuduttava lääkärin hoitoon.

4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet

Hengitys : Liuottimen höyryjen hengitys voi aiheuttaa pahoinvointia, päänsärkyä ja huimausta

Nieleminen : Saattaa aiheuttaa mahasuoliston häiriöitä
Oireet: arka kurkku, vataskipuja, pahoinvointia, oksentelua

Iho : Voi aiheuttaa ärsytystä.
Oireet: punoitusta ja kipua

Roiskeet silmiin : Ärsyttää silmiä
Oireet: punoitusta ja kipua

4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet

Erityiset ohjeet : Jos tunnet pahoinvointia, hakeudu lääkärin hoitoon (näytä etikettiä, mikäli mahdollista)
Jos oireet jatkuvat, käänny lääkärin puoleen.

KOHTA 5: Palontorjuntatoimenpiteet

5.1 Sammutusaineet

vaahtoa, hiilidioksidia tai kuiva-ainesammutinta

5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat

Aerosolit voivat räjähtää yli +50 °C lämpötilassa.
Muodostaa vaarallisia hajoamistuotteita
CO, CO₂

5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet

Jäähdytä tulelle alttiit säiliöt suihkuttamalla vettä
Tulipalon syttyessä älä hengitä savua

KOHTA 6: Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa

Kytke kaikki sytytyslähteet pois päältä
Varmista, että tuuletus on riittävä
Käytettävä sopivaa suojavaatetusta ja suojakäsineitä.

6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet

Tuote :	Motor Starter	Päiväys	24.07.13 Version : 2.0
Ref.Nr.:	BDS000031_9_20130724	Versio	BDS000031_20110909

Älä päästä viemäriin tai vesistöihin

Jos saastunutta vettä pääsee viemärijärjestelmään tai vesistöön, ilmoita siitä heti asianomaisille viranomaisille

6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet

Imeytä vuoto sopivaan inerttiin aineeseen
Aseta asianmukaiseen säiliöön

6.4 Viittaukset muihin kohtiin

Lisätietoja osassa 8

KOHTA 7: Käsittely ja varastointi

7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet

Eristettävä lämmöstä ja sytytyslähteistä
Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinäinti
Laitteet tulisi maadoittaa
Käytä räjähdysturvallisia sähkö/ilmanvaihto/valaisin/.../laitteita.
Käytä ainoastaan kipinöimättömiä työkaluja.
Vältettävä höyryn/sumun hengittämistä.
Varmista, että tuuletus on riittävä
Varottava kemikaalin joutumista iholle ja silmiin.
Pese perusteellisesti käytön jälkeen
Käytä suojakäsineitä/suojavaatetusta/silmiensuojainta/kasvonsuojainta.
Silmienhuuhtelupullo tulisi olla käytettävissä

7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet

Painepakkaus: Ei saa säilyttää auringonpaisteessa eikä yli + 50 °C lämpötilassa.
Säilytettävä lasten ulottumattomissa.

7.3 Erityinen loppukäyttö

Autonhoitotuotteet

KOHTA 8: Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat

Altistumisen ehkäisy :

Vaarallinen aine	CAS-nro	menetelmä	
Eu:n määrittämät altistuksen rajat			
pentaani	109-66-0	TWA	1000 ppm
dietyylieetteri; eetteri	60-29-7	TWA	100 ppm
		HTP 15	200 ppm

Tuote : Motor Starter
Ref.Nr.: BDS000031_9_20130724

Päiväys
Versio

24.07.13 Version : 2.0
 BDS000031_20110909

asetoni	67-64-1	TWA	500 ppm
Kansallisen altistuksen rajat, Suomi:, Suomi			
pentaani	109-66-0	TWA	500 ppm
		HTP 15	630 ppm
dietyylieetteri; eetteri	60-29-7	TWA	400 ppm
		HTP 15	500 ppm
asetoni	67-64-1	TWA	500 ppm
		HTP 15	630 ppm
Propaani	74-98-6	TWA	800 ppm
		HTP 15	1100 ppm

8.2 Altistumisen ehkäiseminen

Tekniset ohjeet altistumisen torjumiseksi :	Varmista, että tuuletus on riittävä Eristettävä lämmöstä ja sytytyslähteistä Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinöinti
Henkilökohtaiset suojaimet :	Noudatettava suojaustoimenpiteitä, joilla varotaan tuotteen joutumista iholle ja silmiin tuotteen käsittelyn yhteydessä. Varmista, että tuuletus on riittävä
hengityksensuojaus :	Kemikaalin käyttö edellyttää tehokasta ilmanvaihtoa tai sopivaa hengityksensuojainta.
ihonsuojaus :	Hengityssuojain varustettuna kaasu/höyry suodattimella (tyyppi A tai AX) Käytä sopivia suojakäsineitä, jos kosketus on pitkäaikainen.
silmiensuojaus :	(nitriili) Käytä suojalaseja.
Ympäristöaltistumisen torjuminen:	Vältettävä päästämistä ympäristöön. Valumat on kerättävä.

KOHTA 9: Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot

(Ponneaineettoman aineen aerosolitiedot)

Olomuoto :	Neste, punneaine propaani/butaani.
väri :	Väritön.
haju :	Ominainen haju.
pH :	Ei sovelleta.
Kiehumispiste/kiehumisalue :	- 44 °C
Leimahduspiste :	< 0 °C
Haihtumisnopeus :	Ei käytettävissä.
Räjähdyksrajat : ylempi :	36 %
alempi :	1.4 %
Höyrynpaine :	480 kPa (@ 20°C).
Tiheys :	0.607 (@ 20°C).
Liukoisuus veteen :	Veteen liukenematon
Itsesytytmispiste :	170 °C
Viskositeetti :	Ei käytettävissä.

Tuote : Motor Starter
Ref.Nr.: BDS000031_9_20130724

Päiväys 24.07.13 Version : 2.0
Versio BDS000031_20110909

9.2 Muut tiedot

VOC: 585 g/l

KOHTA 10: Stabiilisuus ja reaktiivisuus

10.1 Reaktiivisuus

Ei mitään tunnettua vaarallista reaktiota, jos ainetta käytetään oikeaan käyttötarkoitukseen

10.2 Kemiallinen stabiilisuus

Pysyvä

10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus

Ei mitään tunnettua vaarallista reaktiota, jos ainetta käytetään oikeaan käyttötarkoitukseen

10.4 Vältettävät olosuhteet

Vältä ylikuumentamista

10.5 Yhteensopimattomat materiaalit

Voimakas hapetin

10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet

CO, CO2

KOHTA 11: Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista

Hengitys : Liuottimen höyryjen hengitys voi aiheuttaa pahoinvointia, päänsärkyä ja huimausta
Nieleminen : Saattaa aiheuttaa mahasuoliston häiriöitä
Iho : Voi aiheuttaa ärsytystä.
Roiskeet silmiin : Ärsyttää silmiä

Terveysvaikutuksiin liittyvät tiedot :

Vaarallinen aine	CAS-nro	menetelmä	
pentaani	109-66-0	LD50-suun kautta,rotta	> 5000 mg/kg
		LD50-ihon kautta, kani	> 3000 mg/kg
asetoni	67-64-1	LD50-suun kautta,rotta	> 5000 mg/kg
		LC50-heng. rotta	> 20 mg/l

Tuote : Motor Starter
Ref.Nr.: BDS000031_9_20130724

Päiväys
Versio

24.07.13 Version : 2.0
BDS000031_20110909

LD50-ihon kautta, kani > 2000 mg/kg

KOHTA 12: Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

12.1 Myrkyllisyys

Vesiympäristölle vaarallinen, krooninen kategoria 3
Haitallista vesielioille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

Ympäristötoksikologiset tiedot:

Vaarallinen aine	CAS-nro	menetelmä	
asetoni	67-64-1	EC50-levät	> 100 mg/l
		LC50 - kala	> 100 mg/l
		EC50 - vesikirppu	> 100 mg/l

12.2 Pysyvyys ja hajoavuus

Tietoja ei saatavilla

12.3 Biokertyvyys

biokertyvyyttä ei odotettavissa

12.4 Liikkuvuus maaperässä

Veteen liukenematon

12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset

Tietoja ei saatavilla

12.6 Muut haitalliset vaikutukset

Haitallista vesielioille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

KOHTA 13: Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät

Tuote : Tämä aine ja sen säilytysastia on hävitettävä turvallisesti.
Tämä aine ja sen pakkaus on toimitettava ongelmajätteen vastaanottoaikaan.

National regulations : Hävityksen tulisi tapahtua paikallisten ja kansallisten määräysten mukaisesti

KOHTA 14: Kuljetustiedot

Tuote :	Motor Starter	Päiväys	24.07.13 Version : 2.0
Ref.Nr.:	BDS000031_9_20130724	Versio	BDS000031_20110909

14.1 YK-numero

YK-numero : 1950

14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi

Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi: AEROSOLS (engine starting fluid)

14.3 Kuljetuksen vaaraluokka

Luokitus: 2.1
ADR/RID - Luokitus: 5F

14.4 Pakkausryhmä

Pakkausryhmä: Ei sovelleta.

14.5 Ympäristövaarat

ADR/RID - Vaarallinen ympäristölle: Ei
IMDG - Marine pollutant: No
IATA/ICAO - Vaarallinen ympäristölle: Ei

14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle

ADR/RID - Tunnelikoodi: (D)
IMDG - Ems: F-D, S-U
IATA/ICAO - PAX: Forbidden
IATA/ICAO - CAO: 203

14.7 Kuljetus irtolastina Marpol 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti

Ei sovelleta.

KOHTA 15: Lainsäädäntöä koskevat tiedot

15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö

Käyttöturvallisuustiedote on laadittu nykyisten EY määräysten mukaan
Dir. 2013/10/EU, 2008/47/EC muutos aerosolidirektiiviin 75/324/EEC
(EY) N:o 1907/2006 (REACH)
EU-direktiivien 99/45/EU
Asetus (EY) N:o 1272/2008 (CLP)

Kansalliset tiedot (FI) Suomi

Tuote : Motor Starter **Päiväys** 24.07.13 Version : 2.0
Ref.Nr.: BDS000031_9_20130724 **Versio** BDS000031_20110909

Toimialakoodi (TOL):	452
Käyttötarkoituskoodi (UC62):	55: Muut kemikaalit , Kemikaalia voidaan käyttää yleiseen kulutukseen.

15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi

Tietoja ei saatavilla

KOHTA 16: Muut tiedot

*Luettelo asiaa koskevista R-lausekkeista:

- R11: Helposti syttyvää.
- R12: Erittäin helposti syttyvää.
- R19: Saattaa muodostua räjähtäviä peroksiedeja.
- R22: Terveydelle haitallista nieltynä.
- R36: Ärsyttää silmiä.
- R65: Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä.
- R66: Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
- R67: Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
- R51/53: Myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

*Luettelo asiaa koskevista vaaralausekke:

- H220 : Erittäin helposti syttyvä kaasu.
- H224 : Erittäin helposti syttyvä neste ja höyry.
- H225 : Helposti syttyvä neste ja höyry.
- H302 : Haitallista nieltynä.
- H304 : Voi olla tappavaa nieltynä ja joutuessaan hengitysteihin.
- H319 : Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
- H336 : Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
- H411 : Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

KORJAUS KOHDASSA : 2.2 Merkinnät

Tätä tuotetta varastoitaessa, käsiteltäessä ja käytettäessä on noudatettava hyvää teollisuushygieniaa ja lain määräyksiä. Tiedot tuotteiden turvallisuusvaatimuksista perustuvat nykytietämyksemme. Ne eivät takaa tiettyjä ominaisuuksia.

Tiedotteesta ei saa käyttää erillisiä osia ilman CRC:n lupaa lukuunottamatta tutkimuskohteita, jotka koskevat terveys-, ympäristö- ja turvallisuusvaarojen arviointeja.

